

II-KULLEĠĠ SAN BENEDITTU

Skola Sekondarja, Ħal Kirkop

L-EŻAMI TA' NOFS IS-SENA – 2015/2016

L-EWWEL SENA

IL-MALTI (IL-FEHIM MIS-SMIGH)

IL-ĦIN: 15-il minuta

II-Karta tal-Għalliema

Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh

1. Jitqassmu l-karti bil-mistoqsijiet u l-istudenti jiktbu isimhom, kunjomhom u l-klassi.

L-Istruzzjonijiet għall-Ewwel u t-Tieni Silta :	
1.	<ul style="list-style-type: none">• L-istudenti jintalbu jifflu l-karta.• L-għalliema jaqraw is-silta u l-istudenti jismighu b'attenzjoni u ma jiktbu xejn waqt il-qari.
2.	<ul style="list-style-type: none">• Waqt li l-għalliema jaqraw għal darba l-eżerċizzji tas-silta, l-istudenti jistgħu jaħdmu t-tweġibiet.
3.	<ul style="list-style-type: none">• L-għalliema jaqraw is-silta għat-tieni darba.• L-għalliema jergħu jaqraw l-eżerċizzji u jagħtu ċans lill-istudenti jaħdmu t-tweġibiet kollha.

L-EWWEL SILTA

X'jixtieq id-Dentist

Id-dentist kieku jixtieq li ngħinuh billi nieħdu ħsieb snienna u l-ħniek u għalhekk tana tliet pariri:

- Il-mikrobi f'ħalqa kapaċi jibdlu z-zokkor f'aċtu li jagħmel ħsara lis-snien: mela nevitaw iz-zokkor fl-ikel.
- Xi ftit ikel iħobb jidħol bejn is-snien u l-mikrobi jagħmlu festa fuqu u jipproduċu l-aċtu: mela naħslu snienna darbtejn kuljum biex neħilsu mill-problema. Ħasla tal-ħabba gozz mhix biżżejjed. Ħasla tajba ddum mill-inqas żewġ minuti u fiha nużaw xkupilja tas-snien u *toothpaste* biex l-ewwel innaddfu s-snien minn barra, imbagħad il-partijiet tas-snien li nużaw biex nigdmu, imbagħad il-parti ta' ġewwa u fl-aħħar l-ilsien!
- Tajjeb li darbtejn f'sena mmorru għand id-dentist u jekk inħossu xi problema fis-snien jew fil-ħniek, infittxu nkellmuh. Hu żgur li jipprova jsalvalna snienna u jfejjaqha.

(‘X'jixtieq id-Dentist’ ta’ Daniel Micallef meħuda mix-Xehda Għasel SettOtt 2012)

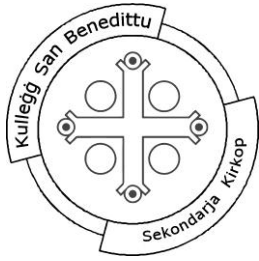
IT-TIENI SILTA

Jacob

Jacob u sħabu: Paul, Simon u Robert kienu membri fil-grupp taż-żgħażaġh li kien bdieh u jmxixh Fr. Neville. Huma ma kinux imorru regolarment imma meta kienu jsiru jafu li Fr. Neville kien se jorganizza xi ħaġa, kienet taqbadhom heġġa kbira biex imorru.

Kien ix-xahar ta' Mejju u t-temp kien saħan ġmielu. Għalhekk Fr. Neville, nhar is-Sibt filgħodu, tħajjar jiehū lis-subien ħdejn il-baħar. Jacob ħaseb li kienu se jgħumu imma Fr. Neville qalilhom li kien għadu kmieni wisq għall-għawm. Għalhekk kulma kienu se jagħmlu kien li jilagħbu fuq ir-ramel. Jacob ma ħax gost, issuppervja u telaq 'il barra. Madanakollu, l-għada filgħodu, Jacob iltaqa' mat-tlett iħbieb tiegħu u qalulu li fil-ħaġa kienu se jagħmlu barbikju wkoll. Din l-idea għoġbitu ħafna lil Jacob u għalhekk bidel fehemtu u mar għall-ħaġa.

(Din is-silta hija addattata mill-kitba ta' Carmel G. Cauchi li dehret fis-Saġhtar ta' Mejju 2009)

IL-KULLEĠĠ SAN BENEDITTU

Skola Sekondarja, Ħal Kirkop

Il-Livelli

7-8

L-EŻAMI TA' NOFS IS-SENA – 2015/2016

L-EWWEL SENA

IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh)

IL-ĦIN: 15-il minuta

L-isem u l-kunjom: _____ Il-klassi: _____

Il-Karta tal-Istudenti

L-Ewwel Silta. X'jixtieq id-Dentist.

Tahriġ A. Dahhal il-kliem in-nieqes.

1. Id-dentist jixtieqna ngħinuh billi niehdu hsieb snienna u l-_____.
2. Il-mikrobi f'halqna kapaċi jibdlu z-zokkor f'_____.
3. Snienna għandna nahsluhom _____ kuljum.
4. Qabel ma nnaddfu l-ilsien irridu nnaddfu s-snien minn _____.
5. Għand id-dentist għandna mmorru _____ f'sena.

It-Tieni Silta. Jacob.

(5 marki)

Tahriġ B. Imla l-vojt skont dak li smajt fis-silta.

1. Iż-żgħażaġh li jissem mew fis-silta, kull meta kienu jithajru jmorru fil-grupp taż-żgħażaġh?

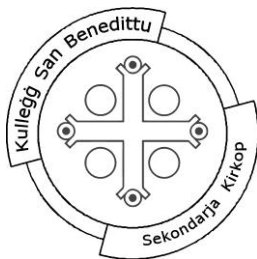
2. Għalfejn Jacob haseb li kien se jgħum?

3. X'kienet ir-reazzjoni ta' Jacob meta sar jaf li ma kienx se jgħum?

4. Jacob meta ltaqa' ma' shabu?

5. X'effett halliet il-laqgħa li Jacob kellu ma' shabu?

(5 marki)

IL-KULLEĠĠ SAN BENEDITTU

Skola Sekondarja, Ħal Kirkop

L-EŻAMI TA' NOFS IS-SENA – 2015/16

Il-Marka

Livelli 7 sa 8

L-EWWEL SENA

IL-MALTI

IL-ĦIN: SAGĦTEJN

L-Isem: _____

Il-Klassi: _____

L-ISTRUZZJONIJIET LILL-ISTUDENTI

- Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub.
- Ortografija, punteġġjatura, sintassi, ideat u prezentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

GĦALL-UŻU TAL-GĦALLIEMA

II-MARKI	It-Taħdit	10	
	Is-Smigh	10	
	Il-Qari u l-Kitba	80	
	It-Total	100	

IL-KUMMENTI

Aqra sewwa din is-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwarha

Kif ma tħallihiex taqbiżlek!

Inti wieħed jew waħda minn dawk li malajr taqbiżlek iċ-ċinga? U tinkedd meta jiġrilek hekk? Ikun hemm granet li minn xħin tqum, mill-ewwel tħossok irrabjat? (**par.1**)

Waħda mill-kawżi tista' tkun il-bidla f'gismek li għaddej minnu: l-ormoni jistgħu joħolqulek taħwid fil-burdati u fl-emozzjonijiet. Kawża oħra tista' tkun l-istress: min ikun taħt pressjoni għandu iktar ċans li jirrabja. U kawża oħra tista' tkun il-personalità tiegħek: inti tista' tkun persuna li tħoss b'mod iktar intens jew iġġib ruħek b'mod impulsiv jew tiflel il-kontroll. Kawża oħra tista' tkun ukoll ir-*role models* tiegħek: għax tara spiss membri oħra tal-familja jtajru l-fuse meta jkunu rrabjati. (**par.2**)

Imma hi x'inhi l-kawża, ħaġa waħda hi ċerta – xi darba jew oħra taqbiżlek! Kulhadd taqbiżlu. Ir-rabja hi emozzjoni normali u ma fiha xejn ħażin li tħossok hekk. Li jgħodd hu x'tagħmel biha dik ir-rabja. Billi r-rabja hi xi ħaġa qawwija, tista' tkun sfida mhux ħafifa biex tikkontrollaha. Trid tkun konxju ħafna tiegħek innifsek u jkollok ħafna kontroll biex tittratta sew l-emozzjonijiet tiegħek ta' rabja. U dawn il-ħiliet jieħdu ż-żmien biex jiżviluppaw. (**par.3**)

Self-awareness hija l-ħila li tinnota x'qiegħed tħoss u taħseb u għaliex it-tfal iż-żgħar ma tantx ikunu konxji ta' xi jhossu u jaqbdu u joħorġu dak li jhossu fl-imġiba tagħhom. Min-naħa l-oħra, iż-żgħażaġh għandhom il-ħila mentali li jkunu konxji tagħhom infushom. Meta tirrabja, hu ftit ħin biex tinnota x'qed tħoss u x'qed taħseb. (**par.4**)

Self-control jiġifieri aħseb qabel ma tagħxi. Hemm sekondi jew minuti prezzjużi bejn li tħoss emozzjoni qawwija u tagħmel jew tgħid xi ħaġa li wara jiddispjaċik. Flimkien, is-*self-awareness* u s-*self-control* iħallulek iktar għażla fuq kif iġġib ruħek meta tħoss emozzjoni intensa bħalma hi r-rabja. (**par.5**)

Jekk se tiddeċiedi li tikkontrolla r-rabja – flok ma tħalli lilha tikkontrollak – trid teżamina sew il-modi kif irreaġixxejt s'issa meta kont irrabjat. Tgħajjat u twerżaq jew tgħid affarijiet li jweġġgħu? Titfa' l-affarijiet, tagħti mal-ħajt jew tkisser? Tagħti daqqa lil xi ħadd, twegġa' lilek innifsek, jew timbotta lil ta' madwarek? Għal ħafna nies li jsibuha iebsa li jzommu r-rabja milli titlġalhom għal rashom, dawn ir-reazzjonijiet mhumieq dak li jixtiequ. Wara jhossuhom jistgħu b'din l-imġiba u ma jemmnux li dawk huwa l-veru huma. (**par.6**)

(Addattament minn 'Kif ma tħallihiex taqbiżlek' mix-*Xehda Għasel*)

1. Semmi tliet kawżi li jgegħluk taqbiżlek. (3 marki)
- a) _____
- b) _____
- c) _____
2. Minkejja kollox, ħaġa waħda hi ċerta. X'inh? (marka)
- _____
3. Ir-rabja hi sfida mhux ħafifa. Għaliex? (marka)
- _____
- _____
4. X'differenza hemm bejn il-mod kif iħossuhom it-tfal iż-żgħar u ż-żgħażaġħ? (marka)
- _____
- _____
5. Għaliex huwa importanti li taħseb qabel ma tirreagixxi? (marka)
- _____
- _____
6. Kif jaħdmu flimkien is-*self-awareness* u s-*self-control*? (marka)
- _____
7. X'għandek tagħmel biex tikkontrolla r-rabja? (marka)
- _____
- _____

8. X'jiġrilhom dawk in-nies malli titlgħalhom ir-rabja għal rashom? (marka)

9. Fisser fi kliem ek l-idjoma: **taqbiżlek iċ-ċingha** fl-ewwel paragrafu. (marka)

10. F'paragrafu 2 hemm din is-sentenza: *għax tara spiss membri oħra ta-familja **jtajru l-fuse meta jkunu rrabjati***. Fisser fi kliem ek dak li hemm b'linja taħtu. (marka)

LESSIKU/VOKABULARJU

11. Mill-ewwel paragrafu sib u iktib kelma oħra li tfisser l-istess bħall-kelma '**tinkwieta**'. (marka)

12. Aħseb u agħti kelma oħra għall-kelma '**hila**' li tinsab fir-raba' paragrafu. (marka)

ANALIŻI TESTWALI

13. Il-kelma **personalità** (par.2) mil-liema lingwa ġejja? (marka)

Taqsim B: Il-Grammatika u l-Morfoloġija

(10 marki)

Aqra sewwa din is-silta qasira u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

Kultant naħsbu li b'gidba, jew b'nofs verità nistgħu niskansaw ħafna inkwiet, imma wara ftiit tibia tinduna li aħjar ma għedt xejn. Kultant biex tiftakar x'għedt u lil min għedtu tista' tkun biċċa wġiġħ ta' ras kbira. Fuq kollox, iż-żejt dejjem jitla' f'wiċċ l-ilma. Il-verità xi darba jew oħra se toħroġ. Meta tigdeb mhux teħles mill-problema imma tipposponiha għal darba oħra.

1. Mis-silta sib u iktib kelma li tibda:

a) b'konsonanti xemxija: _____

b) b'konsonanti likwida: _____

ċ) b'konsonanti qawwija: _____

d) b'konsonanti dgħajfa: _____

(2 marki)

2. X'niktbu: 'toħroġ' jew 'toħroċ'? Għaliex?

_____ (2 marki)

3. Niktbu 'kbira' iżda tinstema' 'gbira'. Din hi eżempju ta' assimilazzjoni:
Aqta' linja taħt (rigressiva/progressiva) għax

_____ (2 marki)

4. Mis-silta sib u iktib eżempju ta'

(marka)

a) artiklu quddiem kelma li tibda b'konsonanti xemxija: ____ - _____

b) artiklu quddiem kelma li tibda b'konsonanti qamrija: ____ - _____

5. Mis-silta sib u iktib żewġ verbi trilitteri: _____, _____

(marka)

6. Agħti l-mamma u l-għerq tal-verb **jitle'**. Il-mamma: _____

(marka)

L-għerq: _____

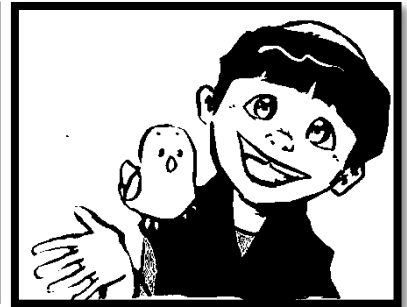
(marka)

(i) Il-Poeżija (Nadriet 1 ta' Tarcisju Zarb)

1. Wieġeb dawn il-mistoqsijiet t'hawn taht marbutin mal-poeżija 'San Frangisk u l-Gamien' ta' Ġużè Delia.

a. X'qallu San Frangisk lit-tifel xhin ra t-tajr imsakkar?

(marka)

b. X'għamel it-tifel wara li kellmu San Frangisk?

(marka)

ċ. Għaliex il-gamien kollu dar ma' San Frangisk?

(marka)

*"Beda jżernaq...fuq l-art, fuq il-baħar,
beda jroxx l-ewwel dawl tat-tbexbix,
kull fejn timraħ il-ħarsa, bħal ġawhar,
tleqq in-nida fuq truf il-ħaxix."*

d. Minn din l-istrofa sib u iktib il-vers li fih similitudni.

(marka)

2. Wieġeb dwar il-poeżija 'Il-Ħolma t'Alla' ta' Anton Buttigieg.

a. X'għamel Alla qabel ma sawwar id-dinja?

(marka)

b. Aħna x'għandna nagħmlu meta mmorru ġewwa l-ħolma t'Alla?

(marka)

3. Wiegeb dwar il-poeżija 'Tifhira lil Malta' ta' Ġan Anton Vassallo.

a. Min jixtieq il-frott ta' Malta?

_____ (marka)

b. Tañseb li l-poeta qed jesagera f'din il-poeżija? Jekk iva, għaliex qed jagħmel hekk?

(2 marki)

ċ. Fil-vers, “Int sabiġna, o Malta tagħna!” għandna _____ għax il-poeta
qed jindirizza direttament lil Malta. (marka)

4. Wiegeb dwar il-poeżija 'Lil Ommi' ta' Rużar Briffa.

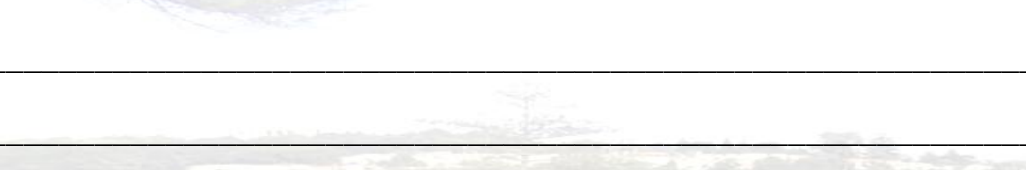
a. Il-poeta, meta kien żgħir, kien ikollu dwejjag?

_____ (marka)

b. Kif kienet ħajjet il-poeta meta nfired minn m'ommu?

(marka)

5. Oliver Friggieri fil-poeżija tiegħu, ‘Il-Bikja tal-Buskett’, jinqeda bil-ħarruba u bil-ġebel biex iwassal messaġġ favur il-ħarsien tal-ambjent naturali. F’madwar 30 kelma qñid x’qiegħed jgħidilna l-poeta.

(3 marks)

(ii) **Ir-Rumanz** (*Zito Zandarell* ta' Carmel G. Cauchi)

1. Mill-familja Debono, min dam l-aktar biex emmen l-istorja li rrakkonta Zito Zandarell? Għaliex?

(2 marki)

2. X'għamillu Zito lil Spikey fi triqithom lejn id-dar?

_____ (marka)

3. Min kienet Salvina?

_____ (marka)

4. Għalfejn Zito kien qabeż għal fuq il-bejt ta' Christine?

_____ (marka)

5. Għalfejn Tommy Vassallo, l-għalliem li jieħu ħsieb l-isport fl-iskola, xtaq jaddotta lil Zito?

_____ (marka)

6. X'wassal biex it-tifla tas-Sur Vassallo titlef id-dawl t'għajnejha?

_____ (marka)

7. Semmi żewġ sitwazzjonijiet li fihom Zito Zandarell uża l-poteri tiegħu sabiex jagħmel il-gid.

i. _____ (marka)

ii. _____ (marka)

8. Għalfejn Hector Brincat kien jgħir ħafna għal Zito?

_____ (marka)

9. Skont il-familja Debono, Zito minn fejn kien ġej?

_____ (marka)

10. Agħżel WIEĦED minn dawn u iktib madwar **50 kelma** dwaru:

(i). Irrakkonta x'kien ġara meta l-familja Debono kienet marret tqatta' ftit sigħat il-Buskett.

JEW

(ii). Irrakkonta x'kien ġara wara li Hector ta daqqa qawwija fuq il-gaġġa tal-għasfur ta' Lorella.

_____ (4 marki)

Taqsim D: Il-kitba	(25 marka)
---------------------------	-------------------

D1. Il-kitba funzjonali

(5 marki)

Immaġina li inti flimkien ma' grupp ta' studenti oħra tixtiequ torganizzaw attività fir-raħal fejn tgħixu sabiex permezz tagħha jingabru fondi b'risq daww inqas ixxurtjati minna. Iktib **ittra elettronika** ta' madwar **40 u 60 kelma** f'isem il-grupp kollu lissindku tar-raħal biex titolbu permess li ssir din l-attività kif ukoll tagħtih l-informazzjoni meħtieġa ta' meta, fejn u x'se jsir f'din l-attività.

Lil:	vella.marco@setmail.com.mt
Mingħand:	mirage@skola.com.mt
Id-Data:	
Is-Suġġett:	

[illegible]

(20 marka)

Immarka (X) ħdejn **WIEHEB** minn dawn il-komponenti u iktib madwar **200 kelma** dwaru fil-linji provduti.

1. Kieku dakinhar žammejt ħalqi magħluq, ma kienx jiġri dak li ġara.	
2. Id-dar tan-nanna	
3. Bil-flus tagħmel kollox fil-ħajja. Taqbel?	

[illegible]

TMIEM IL-KARTA